

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
עודד פורר
אביגדור ליברמן
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

פ/25/6283

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון – התניית הצבעה בשירות צבאי או לאומי)

1. תיקון סעיף 5 בחוק-יסוד : הכנסת¹, בסעיף 5, אחרי "אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק" יבוא "ובלבד ששירת שירות צבאי או לאומי אלא אם אינו מסוגל לשרת מסיבות רפואיות בהתאם לקביעת צבא הגנה לישראל".

דברי הסבר

במדינת ישראל, כמו בכל חברה דמוקרטית, קיים קשר הדוק בין זכויות וחובות, כך שלצד הזכויות, קיימות גם חובות כלפי החברה והמדינה. החובות הללו נובעות מההכרה בכך שהחברה היא ישות משותפת, והפרט הוא חלק אינטגרלי ממנה. האיזון בין זכויות וחובות הוא עקרון יסוד בחברה דמוקרטית. מצד אחד, המדינה מחויבת להגן על זכויות הפרט, ומצד שני, הפרט מחויב לתרום לחברה ולהשתתף במאמץ הקולקטיבי לשיפור החיים של כולנו.

מחסור בחיילים בצה"ל מהווה אתגר משמעותי לביטחון המדינה. המחסור בכח אדם משפיע על היכולת המבצעית של צה"ל, על מוכנותו להתמודד עם איומים מגוונים ועל יכולתו לשמור על העליונות הצבאית. בנוסף, המחסור בחיילים מעלה את העומס על החיילים המשרתים, פוגע במורל היחידות ומקשה על גיוס איכותי לשנים הבאות.

אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) הדגישו את הצורך הקריטי בכוח אדם בצה"ל. המלחמה הוכיחה כי המדינה זקוקה לצבא גדול כדי להתמודד עם אתגרים ביטחוניים מורכבים. המחסור בחיילים, שהתגלה במלוא חריפותו במהלך האירועים, מחייב אותנו לחשוב מחדש על מודל הגיוס ולפעול להרחבת מעגל המתגייסים. כך נוכל להבטיח את ביטחון המדינה ולהעניק לכלל האזרחים את ההגנה

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

הנדרשת.

הזכות לבחור בבחירות הכלליות היא אבן יסוד בדמוקרטיה, המבטאת את העיקרון של שלטון העם. זכות זו מאפשרת לכל אזרח בוגר להשתתף באופן ישיר בקביעת גורל המדינה, לבחור את נציגיו ולהשפיע על המדיניות הממשלתית. זכות ההצבעה היא ביטוי לחופש הביטוי הפוליטי של האזרח, ומאפשרת לו להשפיע על החלטות שנוגעות לחייו ולעתידו ולעתיד החברה כולה.

מדינת ישראל נמצאת במשבר מדיני, כלכלי וביטחוני חמור ביותר שטרם נראה כמותו מיום הקמתה ומהווה סכנה ממשית להמשך קיומה. משכך, מוצע בהצעת חוק זו לשלול את הזכות לבחור בבחירות הכלליות לכנסת ממי שלא נושא בנטל דרך שירות צבאי או לאומי, אלא אם נבצר ממנו למלא שירות כאמור מסיבות רפואיות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/5395/25; הוסרה מסדר היום ביום י"ב באדר התשפ"ה (12 במרץ 2025); פ/5683/25; הוסרה מסדר היום ביום י"ד בחשוון התשפ"ו (5 בנובמבר 2025)).

הצעת החוק זהה לפ/5683/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בחשוון התשפ"ו (17.11.2025)